

EEN WEINIG ERVARING.

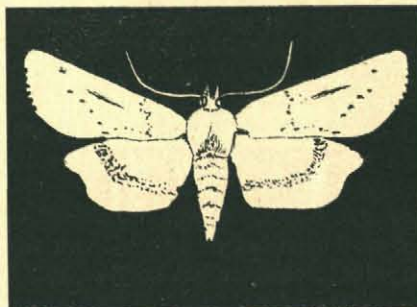
(Tapinostola extrema Hbn.)

ME den geweldigen storm in October 1911 zijn al onze uiterwaarden ondergelopen. Daardoor hebben veel menschen schade geleden, maar niemand dacht er in de verte aan, dat ook ik die verwoesting meesmuilend heb aangezien. Hoeveel rupsen en poppen zijn daar weer weggespoeld, zei ik zacht, want als ik 't hardop gezegd had, was ik natuurlijk uitgelachen. Deze week nog betoogde een bloedverwant van me, dat drie gulden voor zoo'n Attieus atlas formeel zonde was. Je hebt er een nieuwe broek voor, zei de man. Ik bezwoer hem, dat ik die vlinder door mijn ervaring verworven had, door andere liefhebbers met het opzetten en bewaren in kennis te stellen. Ja, ja, dat kon er dan nog door!

Het water stond tot boven aan den tramdijk, die naar het Holl. Diep leidt, en de bermen van dien vijf meter hoogen dijk zijn prachtige plaatsen, om te snorren en te vangen. Het laatste gedeelte bij het buitenwater is met groote vierkante cementtegels belegd, doch Moeder Natuur zorgde, dat die kale plek mooi versierd werd. Tusschen de voegen van een vingerbreedte tierde, wat er maar tusschen kwam: Grassen, Chenopodium soorten, riet, distels, valeriana, kruipende boterbloem, heemst, weegbree, vijfvingerkruid e tutti quanti. Alles volgde den berm en zodoende werd het één groene tuin. In het voorjaar, doch vooral in September, de Rupsenmaand, trok ik erheen, om met den stok van het vlindernet den heelen rommel op te lichten, daarna te schudden en dan te kijken. Vlinders, die er 's avonds tusschen gekropen waren, kwamen met trillende vleugels naar boven, om vervolgens in m'n net te vliegen. Rupsen lieten zich opgerold vallen, in de hoop zich aldus te redden; maar mijn kennersblik zocht stukje voor beetje af. De dikke groene, grijze, bruine waren dadelijk binnen, maar menigmaal nam ik een Planorbisslakje op, omdat ze zoo precies een opgerold jong grijs spanrupsje geleken. En die moest ik hebben. Op Chenopodium oftewel lammertjesooren leven ze, die Tephroclystia subnotata Hb. voortbrengen. Het zijn grijze rupsjes met een netvormige teekening, in iedere maas van het net een puntje. Ik vond er een tiental en hoop het volgend seizoen goed voorzien te zijn. Natuurlijk vond ik ook weer iets, waar ik niet naar zocht. Dat waren geelachtig bruine met onduidelijke chevrons versierde rupsen die 'k verzorgde en die als fatsoenlijke dieren den grond inkropen. In 't voorjaar meende ik de poppen uit de flesch te zoeken, maar... 't waren nog rupsen. Slechts twee beloonden mijn moeite door een goeden vlinder te leveren. de anderen gingen wegens de storing dood.

Dr. Oudemans determineerde ze als Caradrina morpheus Hfn., overigens een gewone soort, doch deze waren zeer donker goudbrons, zooals ze alleen uit Engeland bekend zijn. Zonderling, dat sommige soorten zoo plotseling in grooten getale optreden, om daarna voor jaren te verdwijnen. Toen ik in Juni de Valeriaanplanten uitklopte, zaten ze alle vol spanrupsjes, groen met drie donkere lijntjes, die 'k vroeger tevergeefs gesnord had. Nu geeft Ter Haar Juli en Augustus op, wat niet uitkomt, want dan is alles uitgebloeid en de rupsen zijn weg. Snellen schrijft Juni, en dat is de tijd. Het vlindertje is effen grijs bruin, weinig geteekend. Het is vervelend, dat die kleine spanners zoo bijzonder op elkaar gelijken. Als ze een poosje gevlogen hebben, zijn ze niet meer te onderscheiden. Door het vangen der rupsen komt men nog al eens achter den naam, want voeder, teekening en vangtijd verschillen vaak.

Tapinostola extrema.

Op het Koninginnekruid (*Eupatorium cannabinum*) trof ik het vorig jaar ook van die bloemeters aan, *Tephroclisia absinthiata* Cl. heeten ze; ik zou ze eupatoriata genoemd hebben, want in het Ulvenhoutsche bosch waren ze in aantal op dezelfde plant te vinden. De Heer Heimans beweerde, dat er zoo verbazend veel dagvlinders waren en dat is, wat de koolwitjes en dagpauwoogen aangaat, volmaakt in orde, doch deze ontbreken in het slechtste jaar niet.

Tevergeefs heb ik gezocht naar aurelia-vlinders, van Vanesse polychloros L. bezit ik zelfs maar één exemplaar, omdat die soort in geen jaren te zien geweest is. Ook de heer Joncheere te Dordrecht klaagde er over. We zijn met ons drieën naar de hei geweest, doch er was geen vliedertje te zien. Hier te Numansdorp waren veel blauwtjes en vuurvlindertjes, zelfs paarlmoervlinders, welke laatste twee anders sporadisch optreden. Bij *Chrysophanus phlaeas* L. was een ex. zonder rooden band op de achtervleugels.

Gedachtig aan de ontmoeting met *Hadena gemina* Hb. in 1910, ben ik weder bij het heuveltje in Carex gaan zoeken, ditmaal echter vond ik de rups in den stengel van Windhalm (*Aira Caespitosa* L.). Ik gaf dat gras tot voeder, maar de rupsen kwamen niet uit de stengels, waaruit voldoende te besluiten valt, dat zij niet *aan*, doch *in* de stengels huizen.

Het geluk heeft mij weder gediend door het aantreffen van een nieuwe soort voor onze Nederlandsche vlinders, n.l. *Tapinostola extrema* Hb. (concolor Guénée.) Ik kreeg er vier op smeer en wel op twee verschillende plaatsen, die een half uur uit elkaar liggen, zoodat er van geen toevalligen overvlieger sprake is. In ons land zijn drie soorten van dit genus, waarvan ik geen enkele machtig was geworden. De rupsen leven in gras- en carexstengels, een ervan in helm. Waar de nieuwe van leeft, weet ik nog niet, doch hoop het uit te vorschen. De vlinder, waarvan de afbeelding hierbij gaat, heeft geelachtig witte voorvleugels, iets donkerder achtervleugels en iets lichtere franje. De teekening beduidt niet veel; enkele stippen stellen de dwarslijnen voor, de vlekken ontbreken en er is eenige bestuiving langs de middenader. Een vrouwelijk exemplaar vertoont zwak een boeglijn op de achtervleugels. De grootte bedraagt 25—27 mM. Volgens ter Haar komt zij voor in Cambridge en in Duitschland; vangtijd Juni. Dr. Oudemans was zoo vriendelijk ze voor mij te determineeren. En zoo gaan we weder vol verlangen het nieuwe tijdperk tegemoet, naar onze wilgen en populieren, naar onkruid en ongedierte en naar het heerlijk, ranke; ruischende riet!

Numansdorp.

A. DULFER.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

E. HEIMANS. — Heden ontving ik het verslag van de derde geologische excursie van het Geologisch Mijnbouwkundig Genootschap. Het is opgesteld door een der beide leiders, Prof. H. G. Jonker. Ik stel er prijs op, hier een bladzijde van dat verslag af te drukken, ter aanvulling en verbetering van mijn artikel in onze aflevering van 15 Augustus. Ik was destijds niet volledig ingelicht. Prof. Jonker besluit zijn verslag aldus:

»Den volgenden morgen werden we bij 't opstaan opgeschrikt door het ontstellende bericht, dat een der deelnemers, de heer E. Heimans te Amsterdam, dood te bed was gevonden. Nadat ik mij persoonlijk van de waarheid der haast ongelooftelijke mededeeling had overtuigd en de maatregelen waren genomen, die het dringendst noodig waren, werd aan het ontbijt — voor zoover daarvan nog sprake kon zijn — de excursie ontbonden. De administrateur hield afreiking en weinige uren daarna waren de deelnemers, diep onder den indruk van het tragische feit, naar alle richtingen uiteengegaan. De beide leiders der excursie, toevallig ook Voorzitter en Onder-voorzitter der Geologische Sectie, bleven met den Secretaris en den heer C. L. van Balen in Gerolstein achter voor het verrichten der noodige formaliteiten. Aan laatstgenoemd lid der Sectie wensch ik uit naam van het Bestuur een woord van hartelijken dank te brengen voor de krachtige wijze waarop hij het Bestuur op dezen moeilijken dag heeft terzijde gestaan. Mede tengevolge van de door hem verleende hulp en dank zij de welwillende medewerking der Deutsche autoriteiten, mochten wij er in slagen, het noodige te verrichten. Zoo kon, toen de zoon van den overledene, vergezeld van een bloedverwant,